

Центральноукраїнський національний технічний університет

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

« 30 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія та археологія
Факультет	Економічний

2024 – 2025 навчальний рік

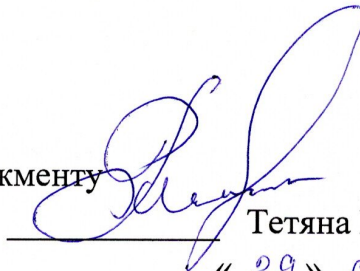
Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» для здобувачів першого освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 032 «Історія та археологія».

Укладач: Наталія Глевацька, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, кандидат економічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності.

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності,

Тетяна РЯБОВОЛИК

«29» серпня 2024 р.

Декан економічного факультету

Наталія ШАЛІМОВА

«29» серпня 2024 р.

Глевацька Н. М.
ЦНТУ, 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 2	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	Загальної підготовки
Загальна кількість годин – 60	Спеціальність: 032 Історія та археологія	Рік підготовки:
		1-й
	Освітня програма: Історія та археологія	Семестр:
Тижневих годин навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 1,75	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Самостійна робота
		28 год.
Вид контролю:		
Залік		

Мова навчання: українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» є набуття здобувачами знань, умінь та компетенцій, необхідних для виконання професійної діяльності відповідно до обраної спеціальності, з постійним дотриманням вимог безпеки. Дисципліна спрямована на використання останніх досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду в галузі безпеки, а також на розвиток у здобувачів навичок збереження життя, здоров'я та працездатності як на особистому, так і на колективному рівні. Основною метою є формування у здобувачів відповідальності за власну та колективну безпеку в різних повсякденних ситуаціях, а також в надзвичайних обставинах і в умовах воєнного стану.

Завдання вивчення дисципліни:

- надання здобувачам знань про законодавчі, нормативно-правові, нормативно-технічні та санітарно-гігієнічні аспекти безпеки життєдіяльності;
- аналіз найбільш актуальних питань та завдань у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності, включаючи пожежну безпеку, безпеку в умовах НС та військового стану;
- навчання здобувачів методам самозахисту від небезпечних факторів, способам збереження життя, здоров'я та працездатності в екстремальних умовах;
- засвоєння методик оцінки ризиків, ідентифікації та класифікації потенційних небезпек, що впливають на життєдіяльність людини;
- навчання базовим прийомам долікарської допомоги та діям у випадку різноманітних травм та станів, що вимагають термінового втручання;
- освоєння процедур евакуації, використання засобів індивідуального та колективного захисту, розуміння порядку дій при різних видах НС.

Вивчення курсу спрямоване на формування таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Знання законодавчих, нормативно-правових, інженерно-технічних та санітарно-гігієнічних основ забезпечення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності:

-

Програмні результати навчання

ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.

ПРН 16. Ідентифікувати, аналізувати та досліджувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ. Вміти обґрунтовано вибирати пристрої, системи і методи відповідно до майбутнього профілю роботи з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Методами вивчення курсу є лекційні і практичні заняття, а також самостійна робота здобувачів вищої освіти І рівня (підготовка до практичних занять, модульних контрольних робіт та заліку) з допомогою опрацювання рекомендованої літератури та джерел, методичного забезпечення.

3.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності

Предмет, метод, принципи та завдання безпеки життєдіяльності як навчальної дисципліни. Поняття та ознаки безпеки життєдіяльності. Поняття небезпеки та її характеристика. Класифікація надзвичайних ситуацій. Джерела небезпеки та шкідливі фактори

Тема 2. Нормативно-правове регулювання безпеки життєдіяльності

Конституційні засади безпеки життєдіяльності. Система національного законодавства з безпеки життєдіяльності. Міжнародне законодавство в галузі безпеки життєдіяльності.

Тема 3. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ. Пожежі у природних екосистемах.

Тема 4. Техногенні небезпеки та їхні наслідки

Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори. Промислові аварії, катастрофи та їх наслідки. Пожежна безпека. Хімічна безпека

Тема 5. Пожежна безпека

Пожежа. Система пожежної безпеки. Горіння. Пожежонебезпечність речовин. Способи і засоби гасіння пожеж. Попередження пожеж.

Тема 6. Екологічна безпека

Екологічна безпека як об'єкт правового регулювання. Характеристика техногенно-екологічної безпеки. Охорона навколишнього природного середовища. Основні засади охорони довкілля від забруднення відходами.

Змістовий модуль 2.

Основні види національної безпеки життєдіяльності

Тема 7. Основні види національної безпеки життєдіяльності.

Громадська безпека. Соціальна та демографічна безпека. Інформаційна безпека. Кібербезпека.

Тема 8. Економічна безпека

Сутність економічної безпеки. Система економічної безпеки. Загрози економічній безпеці та засоби їх подолання.

Тема 9. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС

Соціально-політичні конфлікти. Тероризм. Види тероризму. Вплив інформаційного чинника на безпеку суспільства. Маніпулювання людською свідомістю. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їх профілактика. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

Тема 10. Воєнна безпека.

Ознаки та сучасні фактори воєнної небезпеки для України. Сучасні військові засоби масового ураження та наслідки їх застосування. Безпека населення на території збройного протистояння. Попередження про небезпечні знахідки в зоні бойових дій. Вимоги екологічної безпеки щодо військових та оборонних об'єктів і військової діяльності.

Тема 11. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС

Загальна оцінка та характеристика небезпек. Оцінка ризику небезпеки. Концепція прийняттого (допустимого) ризик. Управління ризиком

Тема 12. Управління силами та засобами ОГ під час НС

Захист населення і територій від НС техногенного та природного характеру. Основними заходами у сфері захисту населення і територій від НС техногенного та природного характеру. Сили та засоби захисту населення і територій від НС техногенного та природного характеру

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності				
Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	4	1	1	2
Тема 2. Нормативно-правове регулювання безпеки життєдіяльності	4	1	1	2
Тема 3. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	5	1	1	3
Тема 4. Техногенні небезпеки та їхні наслідки	7	2	2	3
Тема 5. Пожежна безпека.	4	1	1	2
Тема 6. Екологічна безпека	4	1	1	2
Змістовий модуль 2. Основні види національної безпеки життєдіяльності				
Тема 7. Основні види національної безпеки життєдіяльності.	6	2	2	2
Тема 8. Економічна безпека	4	1	1	2
Тема 9. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС	7	2	2	3
Тема 10. Воєнна безпека.	7	2	2	3
Тема 11. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	4	1	1	2
Тема 12. Управління силами та засобами ОГ під час НС	4	1	1	2
Усього годин	60	16	16	28

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	К-ть год.
1.	Основоположні принципи та концепції безпеки в повсякденному житті	1
2	Правові рамки та стандарти забезпечення безпеки життєдіяльності.	1
3	Аналіз природних загроз: вплив на організми та економічну інфраструктуру.	2
4	Ключові аспекти та сектори забезпечення національної безпеки.	2
5	Вивчення основних принципів пожежної безпеки, її класифікацію, та основні причини виникнення пожеж.	1
6	Аналіз причин і наслідків забруднення повітря, води, ґрунту та їх вплив на здоров'я людей та стан екосистем.	1
7	Заходи та стратегії захисту економічного суверенітету та стабільності.	1
8	Запобігання екологічним катастрофам: принципи та практики збереження природи	1
9	Система заходів для захисту країни від зовнішніх та внутрішніх військових загроз.	1
10	Методологія оцінки ризиків: прогнозування та управління кризами	1
11	Стратегія управління безпекою, забезпечення юридичної підтримки та організаційної структури для захисту населення.	2
12	Ефективність координації та розподілу ресурсів цивільного захисту у надзвичайних ситуаціях	2
	Всього	16

6. Самостійна робота.

Для опанування матеріалу дисципліни «Безпека життєдіяльності» окрім лекційних, практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Опрацювання окремих розділів програми, які не розглядаються під час аудиторних занять.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз міжнародних угод, які впливають на політику та практики безпеки життєдіяльності в різних країнах.	1
2	Причини виникнення пожеж, методи запобігання та ефективних способів гасіння.	2
3	Основні принципи надання першої допомоги при травмах, отруєннях, опіках та інших загрозах для здоров'я.	2
4	Забруднення навколишнього середовища та його впливу на здоров'я людей.	2
5	Основи безпечної поведінки в Інтернеті: захист даних та профілактика кіберзлочинності	3
6	Розвиток навичок психологічної стійкості та адаптації до стресових ситуацій.	3
7	Огляд правил дорожнього руху, безпечної поведінки пішоходів та водіїв.	3
8	Основи безпеки при використанні побутової техніки та роботі з	2

	електричними установками.	
9	Причини виникнення професійних захворювань та методи їх профілактики.	2
10	Безпечне поводження з хімічними речовинами в побуті та на виробництві.	2
11	Ефективне управління ризиками.	2
12	Основні види соціально-політичних небезпек: екстремізм, тероризм, політичні конфлікти, та їх вплив на стабільність та безпеку суспільства. Вивчення характеристик кожного виду небезпеки та методів їх попередження та мінімізації.	2
13	Ефективні стратегії і програми зменшення соціально-політичних ризиків і підвищення рівня готовності населення до дій у кризових ситуаціях.	2
	Всього	28

7. Індивідуальні завдання.

При вивченні дисципліни «Безпека життєдіяльності» здобувачам ВО запропоновано виконувати наступні індивідуальні завдання:

- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- розв'язування та складання ситуативних задач різного рівня з теми (модуля) або курсу;
- участь в науково-практичних конференціях, або публікація статей на тематику згідно плану курсу;
- написання авторського есе;
- створення презентацій на задану тему.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) включає додаткову роботу студента протягом навчального семестру. Метою ІНДЗ є самостійне детальне вивчення основних принципів та методів забезпечення безпеки в різних сферах життєдіяльності, умінь ідентифікації, аналізу та оцінки потенційних ризиків і загроз для здоров'я та безпеки людей у повсякденному житті, на виробництві, в навколишньому середовищі тощо, засвоєння знань про методи та засоби запобігання надзвичайним ситуаціям, мінімізації їх наслідків, а також ефективного реагування на них, застосування теоретичних знань на практиці через аналіз конкретних ситуацій, розробку планів дій та стратегій забезпечення безпеки.

ІНДЗ з дисципліни «Безпека життєдіяльності» передбачає написання здобувачам науково-пошукових робіт, підготовку повідомлень та презентацій, аналітичний огляд наукових публікацій за заданою тематикою, підготовку матеріалів до науково-практичних студентських конференцій.

Написання науково-пошукової роботи або презентації створює для здобувача можливість самостійно досліджувати інформаційні джерела, в яких висвітлюються проблеми впровадження у господарську практику, узагальнювати представлену інформацію та виділяти основне, вивчати і давати оцінку основним проблемам, шукати шляхи та висловлювати пропозиції щодо їх подолання.

Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою розвиває навички самостійної науково-дослідної та практичної роботи, дозволяє здобувачу критично проаналізувати погляди різних науковців на певну проблему, узагальнити опрацьовані дані, висловити та обґрунтувати власну точку зору на вирішення проблеми, що загалом сприяє розвитку та поглибленню у здобувача наукового і практичного інтересу до майбутньої професійної діяльності.

Здобувачі, що бажають прийняти участь у науковій роботі, можуть підготувати матеріали для участі у науково-практичних студентських конференціях. Для самостійної роботи пропонується написання тез доповіді або наукової статті для студентів, які зацікавлені у поглибленому вивченні дисципліни.

Орієнтовна структура індивідуальних навчально-дослідних завдань для здобувачів:

- вступ (зазначається тема, мета та завдання роботи);
- теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів,

принципів тощо, на основі яких виконується завдання);

- основні результати роботи та їх обговорення (подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо);

- висновки;

- список використаних джерел.

Здобувачі, які бажають приймати участь у роботі наукового гуртка "Безпека життєдіяльності: вивчення, дослідження та розробка ефективних практик" економічного факультету можуть вносити пропозиції щодо організації та проведення семінарів та круглих столів з питань безпеки; приймати участь у проведенні наукових конференцій, конкурсів наукових робіт, семінарів, олімпіад університету та інших закладів вищої освіти; набути трудових умінь і навичок для практичної трудової діяльності.

Теми індивідуальних завдань

1. Оцінка ефективності виконання Україною міжнародних зобов'язань у галузі безпеки життєдіяльності.

2. Роль міжнародного законодавства в регулюванні глобальних викликів та загроз безпеці життєдіяльності націй.

3. Розробка системи попередження і реагування на небезпечні геологічні події та метеорологічні явища.

4. Важливість громадської освіти та свідомості щодо небезпечних природних явищ і можливих заходів для їх уникнення та захисту.

5. Роль кібербезпеки в захисті інформаційних систем в умовах цифрової трансформації.

6. Інноваційні підходи до забезпечення безпеки в сферах громадської, соціальної, інформаційної та кібербезпеки.

7. Вплив економічної безпеки на сталість розвитку та збереження природних ресурсів.

8. Порівняльний аналіз практик забезпечення економічної безпеки в різних країнах та галузях господарства.

9. Вплив відходів на довкілля та методи їхнього управління з метою зменшення негативних наслідків.

10. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки: досягнення та перспективи.

11. Системи попередження про небезпечні знахідки в зоні бойових дій: огляд та ефективність.

12. Екологічна безпека у військовій сфері: вимоги та практичне втілення для військових та оборонних об'єктів і діяльності.

13. Управління ризиком у контексті безпеки життєдіяльності: методи та інструменти.

14. Практичні аспекти управління ризиком у сфері безпеки життєдіяльності: успішні випадки та виклики.

15. Органи нагляду за охороною здоров'я в Україні: роль та функції.

16. Законодавство та ініціативи щодо забезпечення безпеки в галузі охорони праці та охорони здоров'я.

17. Інтегровані підходи до захисту населення і територій від НС: досвід та рекомендації.

18. Співпраця між державними та недержавними суб'єктами в галузі захисту населення і територій від НС техногенного та природного характеру.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» застосовуються наступні методи:

- словесні (лекції, бесіди);

- наочні, під час лекцій (інформаційних, аналітичних, проблемних) та практичних занять, в тому числі з використанням мультимедійного забезпечення та інших ТЗН;

- практичні, під час виконання практичних робіт, задач, вправ;

- інтерактивні методи навчання під час проведення опитування, аналізу практичних ситуацій, дискусії, мозкового штурму, ділових ігор, розгляду кейс-стаді
- інноваційні, зокрема проєктно-дослідницький метод; інтегровані методи; заняття із використанням ІКТ. Застосовуються наступні інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: цифрові інструменти Google, програмні продукти від Microsoft, програмне забезпечення для проведення опитувань Kahoot, Mentimeter, хмарний презентаційний сервіс Canva, он-лайн дошка Padlet.

- методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle та Zoom.

8.1. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи формування пізнавальних інтересів (метод створення ситуації новизни навчального матеріалу, опори на життєвий досвід, дискусії, диспути тощо).

2. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

8.2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: метод усного опитування, письмовий контроль, тестові методи перевірки знань, програмований контроль, залік тощо.

Методи контролю.

На різноманітних етапах навчання використовуються різноманітні види контролю: попередній, поточний, тематичний, підсумковий, а також форми його організації.

Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок здобувачів з предмету чи розділу, який буде вивчатися.

Поточний контроль здійснюється в повсякденній роботі з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення прогалин у знаннях здобувачів.

Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, навчального року тощо.

За формами контроль поділяється на **індивідуальний, груповий і фронтальний**.

У навчальному процесі в різноманітних поєднаннях використовуються методи **усного, письмового, практичного, машинного контролю і самоконтролю** студентів.

Усне опитування здійснюється в індивідуальній і фронтальній формах.

Мета **усного індивідуального контролю** – виявлення викладачем знань, умінь і навичок окремих студентів. **Усний фронтальний контроль** (опитування) вимагає серії логічно пов'язаних між собою питань за невеликим обсягом матеріалу.

Письмовий контроль буває індивідуальним, коли окремим здобувачам пропонуються контрольні роботи.

Методи самоконтролю. Суттєвою особливістю сучасного етапу удосконалення самоконтролю за ступенем засвоєння навчального матеріалу, уміння самостійно знаходити допущені помилки, неточності, а також спосіб усунення виявлених недоліків.

Поєднання різноманітних методів контролю отримало назву **комбінованого або щільного контролю**. Як правило, це поєднання усного і письмового опитування.

9. Критерії та засоби оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: 2 семестр (осінній) – залік.

Рубіжний контроль успішності здобувачів вищої освіти проводиться під час проведення всіх видів аудиторних занять з усіх дисциплін в середині семестру та за тиждень до закінчення семестру.

Максимально загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю робочою програмою навчальної дисципліни, при семестровому підсумковому контролі: у формі заліку – складає 50 балів; у формі екзамену – складає 30 балів.

Семестровий залік проводиться на останньому занятті, до початку заліково-

екзаменаційної сесії. Оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи. В такому разі виставлення оцінки підсумкового семестрового контролю не передбачає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти на заліку. У разі, якщо сума рейтингових балів менша ніж 60, але виконані умови допуску до семестрового контролю, здобувач вищої освіти виконує на останньому за розкладом занятті залікову контрольну роботу. За бажанням, здобувач вищої освіти має право на виконання залікової контрольної роботи з метою підвищення кількості балів, які були набрані ним протягом семестру.

Критерії оцінки заліку:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90–100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	82–89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74–81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	64–73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	Незараховано	35–59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота		1–34

Протягом семестру здобувач може отримати max. 100 балів: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

Таблиця 1

Мінімальні та максимальні порогові встановлення максимальної кількості балів для конкретних видів робіт

Види робіт	Мінімальний поріг	Максимальний поріг
Відповіді на теоретичне питання під час поточного опитування	Не оцінюється	3 бали
Розв'язання практичних вправ	1 бал	3 бали
Написання есе	0,5 бал	9 балів
Участь в груповій роботі	1 бал	5 балів
Виступ доповіддю/презентацією з	1 бал	5 балів
Тести	0,5 балів	3 бали

Таблиця 2

Оцінювання видів робіт під час поточного оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів під час поточного оцінювання	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, яку має виконати здобувач аби отримати максимальну кількість балів за поточним оцінюванням при оцінюванні кожного виду робіт максимальною кількістю балів	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Поточне опитування	24	2	12 відповідей	12 балів	12 балів
Розв'язування практичних вправ	18	3	6 практичних вправ	9 бали	9 бали
Тестування	24	2	12 тестів	10 балів	14 балів
Есе	9	9	1 есе	9 балів	-
Підготовка усних доповідей та презентації	10	5	2 усних доповідей з презентаціями	5 балів	5 балів
Групова робота	15	5	3 групові роботи (участь у кейсах)	5 балів	10 балів
Разом	100 балів			50 балів	50 балів

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни
«Безпека життєдіяльності»
2 семестрі**

Поточний та підсумковий контроль															
I модуль							II модуль							Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ЗК	T7	T8	T9	T10	T11	T12	ЗК2		
8	8	8	8	8	10	50	8	8	8	8	8	10	50	100	100

Примітка: T1, T2, ..., T8 – тема програми; ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль.

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ <https://kntu.kr.ua/file/content/424/polozhennia-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-v-tsntu.pdf> (С. 27–35).

10. Методичне забезпечення.

Включає навчально-методичний комплекс з дисципліни, рекомендована обов'язкова та додаткова література, конспект лекцій, методичні вказівки до виконання практичних робіт. Наповнення відповідного розділу в системі Moodle.

11. Рекомендовані джерела та література.

Базова

1. Желібо Є.П., Зацарний В.В., Заверуха Н.М. Безпека життєдіяльності. Каравела. 2023. 344 с.
2. Пістун І.П., Кочубей В.І. Безпека життєдіяльності. Університетська книга. 2023. 575 с.
3. Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г. Г Безпека життєдіяльності та охорона праці : підруч. В. Г. Грибан, А. Є. Фоменко, Д. Г. Казначеев. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 388 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10901/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%91%D0%96%D0%94%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9E%D0%9F-1.pdf.
4. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності. 2-ге видання. Центр учбової літератури. 2020. 448с.
5. Клименко А. Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародно-правовий і вітчизняний контекст : монографія. А. Л. Клименко. Харків : Юрайт, 2019. – 176 с.
6. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник. В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокурєнко ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с.
7. Ситник Г. П., Орел М.Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник. Г. П. Ситник, М. Г. Орел; за ред. Г. П. Ситника. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372. с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/7148e643-1410-42f1-a6b6-f4cf15aeb638.pdf>

Допоміжна

1. Глобальні енерго-еколого-кліматичні проблеми та невідкладність їх вирішення : підручник / П. М. Каніло, Н. В. Внукова, А. М. Турєнко, А. В. Гриценко. Харків : ХНАДУ, 2020. – 388 с.
2. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / А. Г. Чубєнко, М. В. Лошицький, Д. М. Павлов та ін. – Київ : Ваіте, 2018. – 265 с
3. Gennadiy N. Sadicov, Petro G. Kyrienko, Sergii O. Lobov. Comprehensive content of safety of vital activity. September 2020. Environmental Safety and Natural Resources 35(3):22-29. DOI:10.32347/2411-4049.2020.3.22-29
4. Пархоменко-Куцевіл, О. (2023). Теоретичні засади формування та розвитку воєнної безпеки України. Літопис Волині, (28), 367-371. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2023.28.53>
5. Лаврьонов Р. П. Військова безпека: аналіз стану трансформації системи управління. Київський часопис права. 2022. № 4. DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2022.4.23>
6. Глевацька Н.М., Осін Р.А. Основні аспекти навчання з безпеки життєдіяльності студентів: теорія та практика. «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Економіка»): журнал. № 2(30) 2024. С.279-292.
7. Н.М.Глевацька. Оптимізація управлінських підходів для впровадження та ефективності системи менеджменту безпеки дорожнього руху. Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2023, вип. [https://economics.kntu.kr.ua/archive/10\(43\)/43_Hlevatska.html](https://economics.kntu.kr.ua/archive/10(43)/43_Hlevatska.html).
8. Глевацька Н.М., Осін Р.А., Чигринова М.В. Роль безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки і стійкості держави під час війни. «Наука і техніка сьогодні» журнал. 2024. № 11(39) 2024. С. 820-833.

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. Урядовий портал Офіційний веб-сайт URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

2. Міністерство освіти і науки України. Офіційний веб-сайт URL: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Офіційний портал Верховної Ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Президент України. Офіційне інтернет-представництво URL: <https://www.president.gov.ua/>
5. ЮНЕСКО. Офіційний сайт веб-сайт. URL: <https://ru.unesco.org/>
6. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Українські підручники он-лайн. URL: <http://pidruchniki.ws>
8. Сайт Українського інституту науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ). URL: <http://www.uintai.kiev.ua>.
9. Encyclopaedia Britannica URL: <https://www.britannica.com>.
10. Human Development Reports URL: <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr1994/chapters/>.
11. Mission of the U. S. Department of Homeland Security URL: <https://www.dhs.gov/mission>.